

PROTOKOLL / PÖYTÄKIRJA

fra møtet i norsk-finsk reingjerdekommissjon / suomalais-norjalaisen poroaitakomission kokouksesta

Sted / Paikka: Kilpisjärvi

Dato / Pvm: 18.04.2024

Kommisjonsmedlemmer til stede / Läsnä komission jäsenet:

Morten Floor Landbruks- og matdepartementet / *Norjan maatalous- ja elintarvikeministeriö*

Johan Ingvald Hætta Landbruksdirektoratet /
Norjan maatalouden keskusvirasto

Berit Marie Eira Norske reindriftsamers landsforbund /
Norjan poroelinkeinoa harjoittavien saamelaisten valtakunnallinen liitto

Hannu Linjakumpu Yksikön päällikkö, Lapin ELY-keskus /
Enhetschef, Lapplands NTM-central

Anne Ollila Toiminnanjohtaja, Paliskuntain yhdistys /
Daglig leder, Reinbeitedistriktenes forening.

Kirsi Huhtamäki Rikoskomisario, Lapin poliisilaitos /
*Kriminalkommisarie Polisinrättningen i Lapland **

Sekretariat / Sihteeristö:

Johanna Isaksen Landbruksdirektoratet / *Norjan maatalouden keskusvirasto*

Kristian Sarre Landbruksdirektoratet / *Norjan maatalouden keskusvirasto*

Magnar Evertsen Landbruksdirektoratet / *Norjan maatalouden keskusvirasto*

Kari Henttunen Reinbeitedistriktenes forening / *Paliskuntain yhdistys (Teams)*

Tolker / Tulkit:

Pia Vinkki

Leila Väänänen

**Oversetterens anmerkning: De finske organisasjonene og myndighetene er omtalt med det offisielle svenske navnet dersom et slikt finnes. / Kääntäjän huomautus: Niistä suomalaisista järjestöistä ja viranomaisista, joilla on virallinen ruotsinkielinen nimi, käytetään tätä nimeä.*

179/24 Åpning av møtet / Kokouksen avaaminen

Møteleder Morten Floor åpnet møtet og ønsket kommisjonens medlemmer, tolkene og øvrige møtedeltakere velkommen til møtet, på Santa's Hotel Rakka, Kilpisjärvi.

Kokouksen puheenjohtaja Morten Floor avasi kokouksen ja toivotti komission jäsenet, tulkit ja muut kokouksen osallistujat tervetulleiksi kokoukseen, joka pidettiin Santa's Hotell Rakassa Kilpisjärvellä.

**180/24 Godkjenning av innkallelse og dagorden /
Kokouskutsun ja esityslistan hyväksyminen**

Innkallingen ble godkjent. Dagsorden ble gjennomgått og godkjent.
Kokouskutsu hyväksyttiin. Esityslista käytiin läpi ja hyväksyttiin.

**181/24 Godkjenning og underskriving av protokollen fra siste møte /
Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen ja allekirjoittaminen**

Møteprotokollen fra 15.09.2023 er blitt lagt ut til elektronisk signering (Visma Sign). Det mangler en underskrift. Møteprotokollen fra 12.10.2022 mangler også en underskrift.

15.9.2023 pidetyn kokouksen pöytäkirja on viety sähköisesti allekirjoitettavaksi (Visma Sign). Yksi allekirjoitus puuttuu. Myös 12.10.2022 päivätystä pöytäkirjasta puuttuu yksi allekirjoitus.

Vedtak: Møteprotokollen fra 15.09.2023 signeres elektronisk, og møteprotokollen fra 12.10.2022 signeres på papirversjon i løpet av møtedagen av de kommisjonsmedlemmene som ikke har signert protokollene tidligere.

Päätös: *15.9.2023 pidetyn kokouksen pöytäkirja allekirjoitetaan sähköisesti, ja ne komission jäsenet, jotka eivät vielä ole allekirjoittaneet 12.10.2022 pidetyn kokouksen pöytäkirjaa, allekirjoittavat paperiversion tämän kokouspäivän aikana.*

**182/24 Orientering om aktuelle nyheter i reindriften i Norge og Finland /
Porotalouden ajankohtaiskatsaukset Norjasta ja Suomesta****Finland**

- Regjeringens sparetiltak preger hverdagen.
- Mva. økning til 25,5%.
- Endring i politisk ledelse, og i organisering av forvaltningen.
 - Forvaltningsreform: En planlagt nedleggelse av regionale forvaltningsenheter (slik som Lapplands NTM-central), og opprettelse av regionale Livskraftssentraler, samt nasjonalt styrt Bevilgnings- og kontrollorgan. Mattilsynet og Jord- og skogsbruksdepartement fortsetter som styrende organer for Livskraftscentralene.
- EU-valg denne sommeren.
- Landbrukspolitisk redegjørelse og vedtatt matstrategi er styrende for kommende årenes landbrukspolitikk i Finland.
- Globalt - demonstrasjoner fra jordbrukssektoren i Sentral-Europa, samt diskusjoner om Ukrainas eventuelle medlemskap i EU, og dens påvirkning til EUs jordbrukspolitikk.

- Sametinget (Saamelaiskäräjät) må etter en domstolsavgjørelse arrangere et nytt valg grunnet uklarheter vedrørende valgbarhet. Lovrevisjon om Sametinget er satt på pause.
- Finansiering av reindriften, spesielt om reingjerder:
 - Vedlikehold og reparasjon av grensegjerdene mot Russland er en prioritet grunnet dagens situasjon.

Ellers pågående arbeid, diskusjoner og drøftinger:

- Nytteverdien og lønnsomheten av reindriften.
- Plan om ivaretagelse og bruk av reinbeiteområdene.
 - Sentralt er vurdering knyttet til behovet for lovendring om reduksjon av reintall.
 - Forskjellige behov i ulike reinbeitedistriktene, utfordrende diskusjoner/arbeid.
 - Vindkraftutredning i Lappland – mange motstridende interesser.
 - Regional planlegging for vindkraft.
- Rovvilt
 - Skadeerstatningsbeløpene har økt mye – i hovedsak på grunn av jaktforbud av rovvilt i de sørlige områder.
 - Erstatningstak pr. nå er satt til 10 mill. euro (erstatningsbeløp i 2023 var 9,9 mill. euro). Hvis taket ikke økes, vil det ikke være mulig å utbetale full erstatning i alle erstatningssaker.
 - Flere ulver er blitt fjernet (nærmere 50 stk i fjor og i år).
 - Behov for særtillatelser for å kunne felle rovdyr raskere.
 - Ca. 1300 rein drept av ulv i 2023 (på vinteren), antall kalv er betydelig redusert.
- Revidering av reindriftsloven i 2024
 - Opprettet en arbeidsgruppe bestående av 5 medlemmer fra forvaltning og 4 medlemmer fra næring. Første møte i starten av juni. Departementet stiller med en leder og en sekretær.
 - Sentralt: En oppdatering av erstatningsverdien av rein (erstatningsverdien baserer seg på en snittpris på reinkjøtt, sjekkes/justeres hvert 5.år).

Suomi

- *Hallituksen säästötoimet näkyvät arjessa.*
- *Arvonlisäveron korotus 25,5 prosenttiin*
- *Muutoksia poliittisessa johdossa ja hallinnollisissa järjestelyissä*
 - *Hallintouudistus: Alueellisia hallintoyksiköitä (kuten Lapin ELY-keskus) suunnitellaan lakkautettavan ja perustetaan alueellisia Elinvoimakeskuksia sekä keskushallinnon tasolta johdettu Lupa – ja valvontavirasto. Ruokavirasto sekä maa- ja metsätalousministeriö jatkavat ohjaavina tahoina Elinvoimakeskuksille.*
- *EU-vaalit tänä kesänä.*
- *Tulevina vuosina Suomen maatalouspolitiikkaa ohjaavat maatalouspoliittinen selonteko ja hyväksytty ruokastrategia.*
- *Maailmanlaajuisesti: maataloussektorin mielenosoituksia Keski-Euroopassa, keskusteluja Ukrainan mahdollisesta EU-jäsenyydestä ja sen vaikutuksista EU:n maatalouspolitiikkaan*
- *Suomen saamelaiskäräjien on tuomioistuimen päätöksen mukaisesti järjestettävä uudet vaalit, sillä äänioikeutettujen listassa oli epäselvyyksiä vaalikelpoisuuksien osalta. Saamelaiskäräjälain uudistus on tauolla.*

- *Porotalouden rahoitus, erityisesti poroaitoja koskien:*
 - *Venäjänvastaisten raja-aitojen huoltoa ja korjausta priorisoidaan nykytilanteen vuoksi.*

Muita käynnissä olevia töitä, keskusteluja ja pohdintoja:

- *Porotalouden hyötyarvo ja kannattavuus*
 - *Porojen laidunalueiden ylläpito- ja käyttösuunnitelma*
 - *Keskeistä on se, että arviointi on yhteydessä poromäärän vähentämistä koskevan lakimuutoksen tarpeeseen.*
 - *Eri paliskunnilla erilaisia tarpeita, haastavia keskusteluja/töitä*
 - *Selvitys tuulivoimasta Lapissa – monia vastakkaisia intressejä*
 - *Tuulivoiman alueellinen suunnittelu*
- *Petoeläimet*
 - *Vahingonkorvaussummat ovat kasvaneet huomattavasti, pääasiassa eteläisiä alueita koskevan petojen metsästyskiellon vuoksi.*
 - *Nykyiseksi korvauskatoksi on asetettu 10 miljoonaa euroa (vuoden 2023 korvaussumma oli 9,9 miljoonaa euroa). Jos korvauskattoa ei nosteta, ei kaikissa korvausasioissa voida maksaa täyttä korvausta.*
 - *Useita susia poistettu (läheemmäs 50 viime ja tänä vuonna)*
 - *Tarve saada erityislupa petojen kaatamiseen nopeammin*
 - *Noin 1300 poroa joutui suden tappamaksi vuonna 2023 (talvella), vasojen määrä on laskenut huomattavasti.*
- *Poronhoitolain uudistus vuonna 2024*
- *Perustettu työryhmä, jossa hallintoa edustaa viisi ja elinkeinoa neljä jäsentä. Ensimmäinen kokous kesäkuun alussa. Ministeriöstä tulee puheenjohtaja ja sihteeri.*
- *Keskeistä: Poron korvausarvon päivitys (korvausarvo perustuu poronlihan keskihintaan, tarkastetaan/korjataan joka viides vuosi)*

Norge

- **Orientering om beitekrise**
 - **Det har denne vinteren vært en beitekrise i store områder fra Nordland i sør til Øst-Finnmark i nord, men i varierende varighet og styrke.**
 - **Noen siidaer har måttet flytte til alternative beiter tidligere enn planlagt (f.eks. å flytte til vårbeiteområder allerede tidlig i mars).**
 - **Noen har hatt utfordringer med å få konstatert beitekrise.**
 - **Beitekriseutvalget har vært operativ, og ordningen og situasjonen er blitt vurdert underveis. Det legges opp til en evaluering av håndtering av beitekrisen i etterkant.**
 - **I Norge har vi gode ordninger når beitekrisen først oppstår, reindriftsavtalen fungerer bra og sikrer både dyrevelferden og støtte for næringsutøverne.**
- **Nato-øvelse - pågikk i reindriftens vinterbeiteområder.**
 - **Styrkene kom over grensen ved Kivilompolo, og dro nordover på den norske siden.**
 - **Flere tusen soldater deltok.**
 - **Store skader i naturen og ellers der stridsvognene har kjørt.**
 - **God dialog i forkant av øvelsen mellom reindriften og de som hadde ansvaret for gjennomføring av øvelsen. Det var også gjennomført folkemøter i involverte steder/bygder.**
 - **Reineierne har laget avtaler med forsvaret om avbøtende tiltak, og dette har fungert bra.**

- Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet har bistått Forsvaret i oppfølging og gjennomføring av avbøtende tiltak ovenfor reindriften.
- Globalt - Norge merker seg også demonstrasjoner som skjer knyttet til EUs landbrukspolitikk. Ukraina forhandler om en frihandelsavtale med bl.a. Norge og Sveits.
- En opptrappingsplan for jordbruket
 - Regjeringen har lagt frem en opptrappingsplan for jordbruket.
 - I dette ligger en økning av inntekter for jordbruket.
 - Jordbruket har hatt større forventninger til planen og det har vært demonstrasjoner også i Norge.

Stor oppmerksomhet på reindrift og det samiske området i det siste året:

- Reindriftsavtale 2024/2025 er fremforhandlet mellom Norske Reindriftsamers Landsforbund og staten ved Landbruks- og matdepartementet, med en ramme på 225 mill. kroner (økning 25 mill.).
 - Hovedprioriteringene direkte tilskudd, ivaretagelse av reindriften arealer, klimatilpasning og kriseberedskap.
 - Betydelig økning av kalveslaktetilskudd og produksjonspremien. Reindriftsavtalen rommer mer enn direkte tilskudd, og de siste årene er det bl.a. etablert en helsetjeneste for rein, HMS-tjeneste i reindriften og en arealrådgivningstjeneste.
- Revisjon av reindriftsloven
 - Tre hovedtema som er gjenstand for revisjon – erstatningsbestemmelser i loven, bruk av jordskifteretten i interne forhold og interne forhold generelt.
 - Krevende tidsplan – lovutkastet skal til behandling i Stortinget våren 2025, som innebærer at høringsnotatet må sendes ut på høring før sommerferien.
 - Bred involvering av ulike interesser, og det gjennomføres nå konsultasjoner med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget.
- Fosen-saken
 - Orientert om tidligere.
 - Det er inngått avtale mellom konsesjonærene og de to siste gruppene på Fosen. Sentralt er at staten skal skaffe til veie et tilleggsareal som avbøtende tiltak.
- Regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi
 - Formål å ivareta reindriften på en bedre måte ved eventuelle energiutbyggingsprosesser; regjeringen har mål om å bygge mer energi, men samtidig viktig å ivareta reindriften interesser.
 - Om lag 25 ulike tiltak er lagt frem. Disse sorterer under ulike departement og har ulike tidshorisonter. Innholdet i flere av disse vil være gjenstand for konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund.

Norja

- *Laidunkriisikatsaus*
 - *Kestoltaan ja vaikeusasteiltaan vaihtelevia laidunkriisejä on tänä talvena ollut suurilla alueilla eteläisestä Nordlandin läänistä pohjoiseen Itä-Finnmarkiin.*
 - *Joidenkin siidojen on täytyntä muuttaa vaihtoehtoisille laitumille suunniteltua aiemmin (esim. muuttaa kevät laidunalueille jo aikaisin maaliskuussa).*
 - *Joillakin alueilla on ollut vaikeuksia todeta laidunkriisi.*
 - *Laidunkriisivaliokunta on toimiut, ja sekä järjestelmää että tilannetta on arvioitu työn aikana. Suunnitteilla on arvioida laidunkriisin käsittelyä jälkeen päin.*

- *On esitetty noin 25 eri toimenpidettä. Nämä kuuluvat eri ministeriöiden alaisuuteen, ja niiden aikahorisontit ovat erilaisia. saamelaiskäräjiä ja NRL:ää tullaan konsultoimaan monien toimenpiteiden sisällön suhteen.*

Vedtaks: Kommissjonen tar orienteringene til etterretning.

Päätös: Komissio merkitsee katsaukset tiedoksi.

183/24 Grensekryssinger / Rajanylitykset

a) Status siden siste møte, samt tiltak / Tilannekatsaus edellisen kokouksen jälkeen

Finland

- 16 meldinger om grensekryssinger fra Inari til Utsjoki, og 1 melding fra Kilpisjärvi (forrige vintersesong, 2022-2023, ble det opprettet totalt 8 meldinger).
- 30.11.2023 første melding, og siste 1.4.2024. Det vurderes at det ikke kommer flere meldinger denne sesongen.
- Basert på meldinger – Over 1000 rein både innom Inari-Utsjoki og i Kilpisjärvi.
 - I all hovedsak en rask tilbakeføring, men et par ganger er norsk rein tatt i gjerde og skilt ut.
 - Det har vært et godt samarbeid knyttet til tilbakeføring og skilling av reinen.
 - Ikke kjennskap om det er noen norske rein i Finland pr. nå.

Suomi

- *Yhteensä 16 ilmoitusta porojen rajanylityksistä Inarin ja Utsjoen välillä sekä yksi ilmoitus Kilpisjärveltä (viime talvikaudelta 2022-2023 laadittiin yhteensä kahdeksan ilmoitusta).*
- *Ensimmäinen ilmoitus 30.11.2023, viimeisin 1.4.2024. Arvioidaan, että tällä kaudella ei saada lisää ilmoituksia.*
- *Ilmoitusten perusteella: Yli 1000 poroa sekä Inari-Utsjoki-alueella että Kilpisjärvellä.*
 - *Kaikki pääasiassa nopeasti palautettuja, mutta pari kertaa norjalaisia poroja on kerätty aitaukseen ja toimitettu erotus.*
 - *Porojen palautuksessa ja erotuksessa on tehty hyvää yhteistyötä.*
 - *Ei tiedossa, onko norjalaisia poroja nyt Suomessa.*

Norge

- Ikke kjennskap om finske rein på norsk side av grensen denne vintersesongen.

Norja

- *Ei tiedossa, onko suomalaisia poroja ollut tänä talvikautena Norjan puolella rajaa.*

a. Planlagte befaringer for taksering av beiteskader / Suunnitellut maastokatselmukset laidunvaurioiden arvioimiseksi

Finland

- Det er forventet at det blir fremmet krav om skadeerstatninger for beiteskader på dyrket mark og på lavmatter. Dette gjelder noen private grunneiere Inari-Utsjoki området.
- I tillegg vil det bli krevd erstatning for arbeidstimer i forbindelse med grensekryssinger i samsvar med konvensjonens bestemmelser.
- Befaring vil bli foretatt i starten av sommeren. Tidspunktet meldes i god tid slik at representanter fra Norge kan være med på befaringen.

▪ *Tidligere år har befaringene vært rundt 10. juni*

- Det skal ikke gjøres noen tiltak eller inngrep i dyrket mark/områder som befares før skadeerstatningsbefaringen har funnet sted, slik som tidligere avtalt i kommisjonen.

Suomi

- *Odotettavissa on vahingonkorvausvaatimuksia viljelysmaalle ja jäkäliköille aiheutuneista laidunnusvahingoista. Tämä koskee muutamia yksityisiä maanomistajia Inari-Utsjoki-alueella.*
- *Lisäksi tullaan vaatimaan korvauksia rajanylitysten yhteydessä tehdyistä työtunneista valtiosopimuksen määräysten mukaisesti.*
- *Katselmus tehdään kesän alussa. Ajankohta ilmoitetaan hyvissä ajoin niin, että Norjan edustajat voivat olla mukana katselmuksella.*
 - *Aikaisempina vuosina katselmuksella on pidetty kesäkuun 10. päivän tienoilla.*
 - *Kommissiossa aiemmin sovitun mukaisesti viljelysmaalla tai katselmuksen kohteena olevilla alueilla ei saa tehdä toimenpiteitä ennen kuin vahinkokatselmus on toimitettu.*

Generelt

Kommentarer fra Finland:

Proessen som er avtalt jf. konvensjonen fungerer nå langt bedre. Men finske reineiere er frustrerte grunnet ekstra arbeid som blir påført dem grunnet grensekryssingene av norsk rein. Forebyggende arbeid må prioriteres, og sanksjonerer strengere.

Politiets rolle i kommisjonsarbeidet, slik som tidligere orientert, er under vurdering, og det kan komme organisatoriske endringer som påvirker dette. Politiet er en ansvarlig utøvende myndighet (jf. implementeringsloven som gjennomfører konvensjon i finsk rett), og ved eventuelle organisatoriske endringer må det vurderes om loven må endres eller om regelverket gir rom for delegering av myndigheten.

Kommentar fra Norge:

Norge er enig om viktigheten av forebyggende arbeid og tett oppfølging av grensekryssingene. Det er blitt jobbet med å lage rutiner som bidrar til at konvensjonen håndheves effektivt og at grensekryssinger i mest mulig grad unngås. Norge understreket viktigheten av at konvensjonsbestemmelsene også følges når det gjelder melding om grensekryssinger og hvor det blir anført at norsk rein har gjort skade.

Yleistä

Kommentteja Suomesta:

Sovittu valtiosopimuksen mukainen käytäntö toimii nyt paljon aiempaa paremmin. Mutta suomalaisia poronmestajia turhauttaa heille koitua ylimääräinen työ, joka johtuu norjalaisten porojen rajanylityksistä. Ennaltaehkäisevää työtä on priorisoitava ja sanktioiden on oltava ankarampia.

Kuten on aiemmin kerrottu on poliisin rooli komission työssä tarkasteltavana ja voi tulla siihen vaikuttavia organisatorisia muutoksia. Poliisi on toimivaltainen toimeenpaneva viranomaislain mukainen (ks. valtiosopimusta suomalaisessa oikeuskäytännössä toteuttava voimaansaattamislaki, joka toteuttaa) ja mahdollisten organisatoristen muutosten yhteydessä on arvioitava, tuleeko lakia muuttaa vai antaako säännöstö tilaa viranomaisroolin delegoimiseen.

Norjan kommentti:

Norja on yhtä mieltä siitä, että ennaltaehkäisevä työ ja rajanylitysten tarkka seuranta on tärkeää. On pyritty laatimaan rutiineja, jotka edesauttavat valtiosopimuksen tehokasta toteuttamista ja sitä, että rajanylityksiä tapahtuu mahdollisimman vähän. Norja korostaa, kuinka tärkeää on seurata valtiosopimuksen määräyksiä sekä rajanylitysilmoituksiin liittyen että tapauksissa, joissa norjalaisten porojen kerrotaan aiheuttaneen vahinkoa.

Vedtak: Kommisjonen tar fremstillingen og kommentarene til etterretning.

Päätös: Komissio merkitsee esityksen sekä kommentit tiedoksi.

184/24 Vedlikeholdsrapportering / Kunnostustoimenpiteiden raportointi

a) Hva er gjennomført av vedlikehold siden siste møtet / Mitä kunnostustoimia on suoritettu edellisen kokouksen jälkeen

b) Prioriterte vedlikeholdspunkter til det kommende året / Priorisoidut huoltokohteet tulevalle vuodelle

Finland

Grunnleggende restaureringer i 2023

- Definisjon grunnleggende restaurering – Skifte stolper og støttestolper av det gamle gjerdet, og også netting dersom behov for det. Generelt å rette gjerde opp til en god stand.
- I 2023 – Nesten 16 km sammenlagt restaurering –nøyaktige steder ble påpekt fra kartet.

Anskaffelse av gjerdemateriell (stolper) for årets restaureringsarbeid

- Anskaffelse av stolper har blitt sendt til marknadsdomstolen (spesialdomstolen som behandler bl.a. tvister om offentlige anskaffelser), ser ut som avgjørelsen fra domstolen tar så lang tid at anskaffelsen ikke er mulig i år.
- Hvis dommen blir avsagt tidsnok, prioriteres restaurering jf. fastsatt plan (som baserer seg på livstid på 20 år for gjerde + ved behov ved uforutsatte hendelser tidligere enn dette).

Annet:

Kommentar til gjennomføringen av Nato-øvelse

- Paliskuntain yhdistys fikk ingen informasjon på forhånd om Nato-øvelse. Kontakten ble etter hvert opprettet, og det fungerte bra. En del av gjerdet på finsk ansvarsområde ble ødelagt. Det har vært en befaring på området, skadene skal erstattes og gjerdet skal repareres til sommeren. Finske reieiere har ikke hatt en dialog med forsvaret om eventuelle avbøtende tiltak.

Kvalitet på stolpene

- Finland har havnet opp i en utfordrende situasjon når det gjelder manglende kvalitet av stolper og avvikende sertifisering ut ifra det finske sertifiseringssystemet. Stikkprøvene som ble tatt viste store mangler i kvaliteten (bl.a. impregnering). Dette til tross for at leverandøren hadde lagt frem dokumentasjon på kvaliteten av produktene.
- Det er grunn til å være nøye med hva man krever av sertifiseringer mv. når man lager anbudskonkurranser.

Norge

- Presentasjon avtaler om kritisk vedlikehold i 2023 og prioritering vedlikehold 2024 jf. Power Point presentasjon. Presentasjonen oversettes til finsk og sendes til det finske sekretariatet.

- I 2024: En restaurering av konvensjonsgjerde mellom Deatnomuotki – Buvssašvárri, ca 2,3 km fordelt på tre ulike strekninger.

Suomi

Peruskorjaukset vuonna 2023

- *Peruskorjauksen määritelmä: Vaihdetaan vanhan aidan tolpat ja tuet sekä tarvittaessa myös aitaverkko. Saatetaan aita yleisesti ottaen hyvään kuntoon.*
- *Vuonna 2023: Kunnostusta yhteensä lähes 16 km, tarkat alueet osoitettiin kartalla.*

Aitamateriaalin (tolppien) hankinta tämän vuoden kunnostustyötä varten

- *Tolppien hankinta on viety markkinatuomioistuimeen (erityistuomioistuin, joka käsittelee mm. julkishallinnon hankintoihin liittyviä riitoja) ja näyttää siltä, että tuomioistuimen ratkaisu kestää niin kauan, että hankintaa ei ole mahdollista tehdä tänä vuonna.*
- *Jos tuomio annetaan ajoissa, priorisoidaan tarkemman suunnitelman mukaista kunnostusta (joka perustuu aidan 20 vuoden elinkaareen + ennalta-arvaamattomiin tapahtumiin tätä ennen).*

Muuta:

Kommentti Nato-harjoituksen toteuttamiseen

- *Paliskuntain yhdistys ei saanut etukäteen tietoa Nato-harjoituksesta. Yhteys saatiin muodostettua myöhemmin, ja se toimi hyvin. Osa Suomen vastualueella olevasta aidasta meni rikki. Alueella on käyty katselmuksella, vahingot tullaan korvaamaan ja aita korjaamaan kesällä. Suomalaiset poronomistajat eivät ole neuvotelleet Puolustusvoimien kanssa mahdollisista lieventävistä toimenpiteistä.*

Tolppien laatu

- *Suomi on joutunut haastavaan tilanteeseen, sillä tolpat eivät ole riittävän hyvänlaatuisia, ja niiden sertifiointi eroaa Suomessa käytetystä sertifiointijärjestelmästä. Tehdyt pistokokeet osoittivat suuria puutteita laadussa (mm. kyllästämisen), vaikka toimittajat olivat esittäneet dokumentaation tuotteiden laadusta.*
- *Tarjouskilpailuja laadittaessa on syytä olla tarkkana, mitä sertifiointeja ym. tullaan vaatimaan.*

Norja

- *Esitys kriittisen kunnossapidon sopimuksista vuonna 2023 sekä priorisoiduista kunnossapitotoimista vuonna 2024, ks. PowerPoint-esitys. Esitys käännetään suomeksi ja lähetetään Suomen sihteeristölle.*
- *Vuonna 2024: Sopimusaidan kunnostus välillä Tenomuotka–Puusasvaara, kolme osuutta yhteensä noin 2,3 km.*

Vedtaks: Kommissjonen tar opplysningene til etterretning.

Påttös: Komissio merkitsee katsaukset tiedoksi.

c) Henvendelser fra reindriften angående konvensjonsgjerder / Sopimusaitoja koskevat yhteydenotot kentältä

Finland

Ikke noen nye henvendelser.

Suomi

Ei yhteydenottoja.

Norge

Ikke noen nye henvendelser som skal tas opp i dette møtet. Norge har imidlertid fått en henvendelse fra reinbeitedistrikt 9, gjelder ønske om konvensjonsgjerdeutbygging i området Utsjoki – Polmak. Saken er foreløpig ikke ferdig utredet. Den norske delegasjonen vil komme tilbake til om saken eventuelt tas opp i et kommisjonsmøte.

Norja

Ei kokouksessa käsiteltäväksi tarkoitettuja yhteydenottoja. Norjaan on kuitenkin otettu yhteyttä paliskunnasta nro 9 koskien sopimusaidan laajentamista Utsjoen–Pulmangin alueelle. Asiaa ei ole vielä selvitetty loppuun. Norjan valtuuskunta palaa asiaan, jos se mahdollisesti käsiteltäisiin komission kokouksessa.

Vedtak: Kommissjon tar dette til etterretning.

Päätös: Komissio merkitsee tämän tiedoksi.

d) Rapportering om behov for særskilte tiltak / Eritystoimenpiteiden tarveraportointi

Diskusjon på bakgrunn i befaringen 17.april (Halti og Somasjärvi/Somájávri). / Keskustelu 17.4. tehdyn maastokatselmuksen pohjalta (Halti ja Somasjärvi/Somájávri).

En diskusjon om observasjoner under befaringen og om ulike løsninger. Det har vært interessant for kommisjonen å se ulike muligheter. Løsninger som velges vil handle om prioritering av ressurser samtidig som formålet er å få til en gjerdeløsning som er hensiktsmessig, greit å administrere og fungerer på en best mulig måte for både reineiere, men også for andre som ferdes i området.

Keskustelua katselmuksen aikana tehdyistä havainnoista ja eri ratkaisuista. Komissio on tarkastellut eri mahdollisuuksia mielenkiinnolla. Valitut ratkaisut tulevat perustumaan resurssien priorisointiin samalla kun tavoitteena on helposti hallinnoitava ja tarkoituksenmukainen aitaratkaisu, joka on mahdollisimman toimiva niin poronmistajien kuin muiden alueella liikkuvien kannalta.

Vedtak:

Kommisjonen er enig i at man følger eksisterende gjerdetrasé slik den står i området Somájávri. Det blir testet ut en løsning med stolper og vaier med netting ved de to elveløpene på området. Dette gjøres sommeren 2025 og finansieres gjennom 2025 budsjettet. De berørte reinbeitedistriktene i Norge og Finland informeres om dette.

Kommisjonen er enig om at dagens gjerdeløsning over Halti ikke er tilfredsstillende. Norge legger frem et forslag til en løsning før 1.juli 2024. Finland kan ta opp dette forslaget med finske reineierne før neste kommisjonsmøte. Dersom finske reineiere ikke kan godta forslaget skal Finland før neste møte legge fram et alternativt forslag som svarer ut utfordringene med dagens løsning og hvor hensikten med gjerdet ivaretas.

Päätös:

Komissio on yhtä mieltä siitä, että seurataan Somasjärven alueella olevaa aitalinjaa. Alueen kahdella jokiuomalla kokeillaan ratkaisua, johon kuuluu tolpat, vaijeri ja verkko. Ratkaisu toteutetaan kesällä 2025 ja rahoitetaan vuoden 2025 budjetista. Asiasta ilmoitetaan niille poronhoitoalueille Suomessa ja Norjassa, joita asia koskee.

Komissio on yksimielinen siitä, että tämänhetkinen aitaratkaisu Haltilla ei ole tyydyttävä.

Norja laatii esityksen ratkaisuksi ennen 1. heinäkuuta 2024. Suomi voi esitellä ehdotuksen

suomalaisille poronmistajille ennen komission seuraavaa kokousta. Siinä tapauksessa, että

suomalaiset poronmistajat eivät voisi hyväksyä ehdotusta, esittää Suomi ennen seuraavaa kokousta vaihtoehtoisen esityksen, jolla vastataan nykyisen ratkaisun haasteisiin ja jolla aidan tavoitteet toteutuvat.

Ledergjerder ved tollstasjon, E8 Kilpisjärvi. / Johdeaidat tulliaseman kohdalle, E8 Kilpisjärvi.

Norge orienterer om at det har vært en befaring tirsdag 16.april, og man er blitt enige om hvordan ledegjerdene skal plasseres. Dette vil bli fulgt opp til sommeren.

Norja toteaa, että katselmus on järjestetty tiistaina 16. huhtikuuta ja että on saavutettu yksimielisyys siitä, miten johdeaidat sijoitetaan. Asiaa seurataan kesällä.

Vedtak: Gjerdekroene plasseres slik det ble bestemt under befaringen 16.april, dette skal gjøres til sommeren.

Päätös: *Aitakoukut sijoitetaan kesän aikana katselmuksessa 16. huhtikuuta sovitun mukaan.*

Møte med reineiere om gjerdeløsning Malla-området jf.referatet. /

Palaveri poronmistajien kanssa aitaratkaisusta Mallan alueella vrt. Tiivistelmä.

Norge har hatt et Teams-møte og en befaring med aktuelle reineiere 16.april. Under befaringen ble det befart flere steder i Malla området, fra E8 og mot grensen til Sverige (inkludert Treriksrøysa), samt deler av området Jehkkas. Dette er utfordrende områder, og enkelte steder bør befares på barmark før avgjørelser kan anbefales.

Norjassa on pidetty Teams-kokous ja suoritettu katselmus asiaan liittyvien poronmistajien kanssa 16. huhtikuuta. Katselmuksessa tarkastettiin useita kohtia Mallan alueella E8- Ruotsin vastainen raja (mukaan lukien kolmen valtakunnan rajapyykki) sekä osia Jehkkasin alueelta. Alueet ovat haastavia ja katselmuksset yksittäisiin paikkoihin tulee toteuttaa lumen sulettua, jotta suosituksia voidaan antaa.

Vedtak: Kommisjonen tar redegjørelsen til etterretning. Mallaområdet og området rundt Treriksrøysa må sees som en helhet, og det må jobbes frem til en helhetsløsning som forbedrer forholdene i dette området. Norge legger frem et forslag ved neste møtet. Løsning ved elvekryssinger (Jehkkas) prioriteres som et ordinært prioriteringstiltak når man har økonomi til det.

Päätös: *Komissio merkitsee selonteon tiedoksi. Mallan aluetta ja kolmen valtakunnan rajapyykin ympäristöä tulee tarkastella kokonaisuutena ja on laadittava kokonaisratkaisu, jolla parannetaan alueen olosuhteita. Norja laatii esityksen ensi kokoukseen.*

Jokia ylittävät ratkaisut (Jehkkas) asetetaan etusijalle tavanomaisena priorisoituna toimenpiteenä talouden sen salliessa.

Møte med reineiere om gjerdeløsning Urttivaara-området jf. notatet. /

Palaveri poronmistajien kanssa aitaratkaisusta Urttivaaran alueella vrt. Muistio.

Finland har hatt et møte med aktuelle reineiere. Tiltakene som ble bestemt under møtet skal testes, og hvis disse fungerer slik at grenseoverskridelser hindres er det ikke noen behov for å flytte gjerdetrasé.

Finland orienterte også om mulige steder gjerdetraseen kunne ha vært flyttet til (mindre snø), men denne prosessen avventes det med til foreslåtte tiltakene er blitt utprøvd, og til kommisjonen har hatt en prinsipiell diskusjon om flytting av gjerdet mv.

Suomi on käsitellyt asiaa kokouksessa niiden poronomistajien kanssa, joita asia koskee. Kokouksessa päätettyjä toimenpiteitä kokeillaan, ja jos niillä onnistutaan estämään rajanylitykset, ei ole tarpeen siirtää aitalinjaa.

Suomen puolelta tiedotettiin myös mahdollisista paikoista, jonne rajalinja voitaisiin siirtää (vähemmän lunta). Prosessia lykätään siihen saakka, että esitetyt toimenpiteet on saatu kokeiltua ja kun komissiossa ollaan keskusteltu aitojen siirtämisen jne. periaatteista.

Vedtak: Kommissjonen tar redegjørelsen til etterretning.

Päätös: Komissio merkitsee selonteon tiedoksi.

**En prinsipiell drøftelse knyttet til flytting av gjerde /
Periaatteellinen keskustelu aidan paikan siirtämiseen liittyen.**

Kommissjonen ønsker å ha en prinsipiell diskusjon om flytting av konvensjonsgjerdet, herunder prosessen og fremgangsmåte, samt prinsipper om angivelse av arealer mv. For å kunne ha en grunnleggende diskusjon om dette, bør det lages et forslag for hvordan prosessen kan gjennomføres på en god måte. Det er viktig å kunne foreta faglige vurderinger og prioriteringer på bakgrunn i en bestemt strategi/fremgangsmåte.

Komissiossa toivotaan periaatteellista keskustelua sopimusaidan siirtämisestä mukaan lukien itse prosessi ja menettelytapa sekä periaatteet alueiden osoittamiselle jne. On tehtävä esitys siitä, kuinka prosessi voidaan toteuttaa hyvällä tavalla, jotta periaatteellista keskustelua voidaan käydä. On tärkeää voida tehdä asiantuntevia arvioita ja priorisointeja tietyn strategian/menettelytavan perusteella.

Vedtak: Norge fremmer et forslag hvordan prosessen kan gjennomføres på en god måte (fremgangsmåten). I dette forslaget skal også angivelse av areal og problemstillinger knyttet til dette vurderes.

Päätös: *Norja laatii esityksen siitä, kuinka prosessi voidaan toteuttaa hyvällä tavalla (menettelytapa). Ehdotuksessa arvioidaan myös alueiden luovuttamista ja siihen liittyvää ongelmanasettelua.*

**185/24 Oppfølgingspunkter fra tidligere kommisjonsmøter /
Komission aiempien kokousten perusteella käsiteltävää.**

- a) Strekingen mellom Angeli og Gamle Karigasniemi, prosessen i henhold til reingjerdekonvensjon artikkel 24. /
Angeli-Vanha Karigasniemi välinen osuus, aitasopimuksen 24 artiklan mukainen prosessi.**

Prosesen er igang, ansvar ligger hos Lappland NTM-central og hos Lantmäteriverket (tilsvarer norske Kartverket).

Undersøkelser - utredninger

- Det er blitt hentet en tillatelse til å foreta undersøkelser og en trasésjekk mellom Angeli og Karigasniemi.
- Det skal foretas en naturutredning til sommeren. Området må befares på stedet, og hele gjerdetrasé må digitaliseres før denne utredningen. Kostnadsanslag av naturutredningen er 27 tusen euro, mulig ekstrakostnader dersom det er behov for tilleggsutredninger.

- Forespurt museumsverket om å lage en utredning over samiske og kulturhistoriske områder, vegvesenet er også forespurt om å lage en utredning over temaer som omhandler deres fagfelt.
- Det antas ikke å komme frem noen store og/eller overraskende forhold ut ifra disse utredningene, men disse må, etter regelverket, gjøres.

Informasjon – dialog med grunneierne

- Det er planlagt et informasjonsmøte med ca. 130 grunneierne i midten av mai om prosessen videre. Det arrangeres både skriftlige og muntlige høringer med de involverte.
- Målet er å lage avtaler om gjerdebygging med grunneiere som er enige, og å foreta en ekspropriasjon (stripeekspropriasjon) med resten slik at gjerdetrasé kan plasseres slik som planlagt. En eventuell ekspropriasjonsprosess er tidkrevende, og det må settes av ca. 1 år behandlingstid + tillegstid for eventuelle klageprosessene.

Oppsummering

- Oppsummert er dette utfordrende og det er kommet tilbakemeldinger om at det er en dårlig idé å gjennomføre dette. Men i forskjellige faser er det blitt fastsatt at det som er bestemt skal gjennomføres, og at det er ikke på nåværende tidspunkt rom for forhandling om en ny konvensjon.

Kommisjonen takker for en grundig og ryddig statusrapport.

Prosessi on käynnistynyt Lapin ELY-keskuksessa ja Maanmittauslaitoksessa (vastaa Norjan Kartverketiä).

Tutkimuksia- selvityksiä

- *Angelin ja Karigasniemen välisen linjan tutkimiseen ja tarkistamiseen on haettu lupa.*
- *Kilpailutettu luontoselvitys toteutetaan kesällä. Alueeseen on tutustuttava paikan päällä ja digitoitava koko aitalinjaus ennen selvitystä. Luontoselvityksen hinnaksi arvioidaan 27 000 euroa sekä mahdolliset lisäkustannukset, jos tarvitaan lisäselvityksiä.*
- *Museovirastolta on pyydetty selvitystä saamelais- ja kulttuurihistoriallisista alueista. Tielaitokselta on puolestaan pyydetty selvitystä niistä aiheista, jotka kuuluvat heidän osaamisalueeseensa.*
- *Mitään suuria/yllättäviä seikkoja ei odoteta nousevan esille näissä selvityksissä, mutta ne on kuitenkin määräysten nojalla tehtävä.*

Tiedoksianto – vuoropuhelu maanomistajien kanssa

- *Suunnitteilla on jatkoprosessia käsittelevä tiedotustilaisuus noin 130 maanomistajalle toukokuun puolivälissä. Asiaan liittyville annetaan mahdollisuus sekä suullisiin että kirjallisiin kuulemisiin.*
- *Tavoitteena on solmia yksimielisten maanomistajien kanssa sopimus aidanrakentamisesta ja toteuttaa muiden kohdalla lunastustoimitus alueen käyttöoikeudesta aidan sijoittamiseksi. Lunastusprosessi vie aikaa, ja käsittelylle on varattava noin vuosi sekä lisäaikaa mahdollisiin valitusprosesseihin.*

Yhteenveto

- *Tämä on kaiken kaikkiaan haastavaa, ja palautteena on jo saatu, että prosessin toteuttaminen on huono ajatus. Eri vaiheissa on kuitenkin määrätty, että päätetystä on pidettävä kiinni ja että tällä hetkellä ei ole mahdollisuutta neuvotella uutta sopimusta.*

Komissio kiittää perusteellisesta ja selkeästä tilaraportista.

Vedtak: Kommissjonen tar redegjørelsen til etterretning.

Päätös: *Komissio merkitsee selonteon tiedoksi.*

b) Teknisk spesifikasjon for konvensjonsgjerde / Sopimusaidan tekniset määräykset

Teknisk spesifikasjon for konvensjonsgjerde er nesten ferdig. Det gjenstår et par små redigeringer før dokumentet er klar til signering. Dette gjelder punkt 1.2.5 hvor det tilføyes (siste avsnitt, nest siste setning) «Bølgetrådene bendsles med gjerdenetting ved behov». I tillegg skal teksten under punkt 8 gjennomgå for siste gang. Dette er et dynamisk dokument som kan justeres og redigeres ved behov.

Sopimusaidan tekniset määräykset ovat lähes valmiit. Asiakirja on valmiina allekirjoitettavaksi muutaman pienen muokkauksen jälkeen. Muokkaus koskee kohtaa 1.2.5, johon lisätään (viimeinen kappale, toiseksi viimeinen lause) ”Aaltolangat sidotaan aitaverkkoon tarvittaessa”. Lisäksi läpikäydään teksti kohdassa 8 viimeisen kerran. Asiakirja on dynaaminen ja sitä voidaan tarvittaessa säätää ja muokata.

Vedtak: Kommissjonen konstaterer at Teknisk spesifikasjon for konvensjonsgjerde er et dynamisk dokument som kan redigeres ved behov. Etter nevnte redigeringer og tilføyes skal dokumentet legges inn til elektronisk signering (Visma Sign), og kommisjon godkjenner dokumentet slik den foreligger.

Päätös: *Komissio toteaa Sopimusaidan teknisten määräysten olevan dynaaminen asiakirja, jota voidaan tarvittaessa muokata. Asiakirja allekirjoitetaan mainittujen muokkausten ja lisäysten jälkeen sähköisesti (Visma Sign), ja komissio hyväksyy sopimuksen sellaisenaan.*

c) Status felles kartdatabase / Tilannekatsaus – Yhteinen paikkatietoaineisto

Norge orienterte om statusen. Etableringen av en felles kartdatabase er ferdigstilt. Det er imidlertid mulig å tilføye en tegnefunksjon som kan være en nyttig funksjon. Kostnadsanslag for dette er cirka 60 – 70 tusen norske kroner.

Norja antoi tilannekatsauksen. Yhteinen paikkatietoaineisto on luotu. Siihen on kuitenkin mahdollista lisätä piirrostoiminto, joka voi olla hyödyllinen. Kustannusarvio sille on noin 60–70 000 Norjan kruunua.

Vedtak: Kommissjonen er enig om å anskaffe en tegnefunksjon innenfor kostnadsramme på 60 – 70 tusen norske kroner. Kostnadene for denne tilleggsfunksjonen deles mellom rikene. Norsk sekretariat følger opp dette med Nibio.

Päätös: *Komissio on yksimielinen piirrostoiminnon hankinnasta kustannusarvion ollessa 60–70 000 Norjan kruunua. Lisätoiminnon kustannukset jaetaan maiden välillä. Norjan sihteeri hoitaa asiaa Nibion kanssa.*

186/24 Neste kommisjonsmøte / Komission seuraava kokous

Vedtak: Neste møtet er 18.10.2024, med felles middag kvelden 17.oktober. I utgangspunktet legges neste til Oslo, endelig avklaring meldes til den finske delegasjonen før sommerferien.

***Päätös:** Seuraava kokous pidetään 18.10.2024, ja yhteinen päivällinen järjestetään illalla 17. lokakuuta. Kokous pidetään lähtökohtaisesti Oslissa. Lopullinen ratkaisu ilmoitetaan Suomen valtuuskunnalle ennen kesälomaa.*

187/24 Eventuelt / Muut asiat

Forslag til oppdatert og justert arbeidsbeskrivelse for gjennomføring av møter i Reingjerdekommisjon. / *Ehdotus päivitettyyn ja muokattuun toimintatapaan Poroaitakomission kokousten toimittamisessa.*

Det er blitt laget en oppdatert og justert arbeidsbeskrivelse for gjennomføring av møter i Reingjerdekommisjon. Kommisjonen har gjennomgått arbeidsbeskrivelsen, og har ingen ytterligere kommentarer til dette dokumentet. Eventuelle små skrivefeil rettes og dokumentene sendes til tolkene for oversettelsessjekk.

Kokousten toteuttamisen työkuvausta poroaitakomissiossa on päivitetty ja muokattu. Komissio on tarkastanut työkuvauksen, eikä asiakirjaan ollut lisäkommentteja. Mahdolliset pienet kirjoitusvirheet korjataan ja asiakirjat toimitetaan tulkeille oikoluettavaksi.

Vedtak: Kommisjonen vedtar arbeidsbeskrivelsen slik den foreligger etter oversettelse er blitt sjekket. Norsk sekretariat sender den kvalitetssikrede arbeidsbeskrivelsen til det finske sekretariatet.

***Päätös:** Komissio hyväksyy esitetyn työkuvauksen, kun sen käännöksen laatu on ensin varmistettu. Norjan puolen sihteeristö toimittaa laatuvarmistetun työkuvauksen Suomen sihteeristölle.*

188/24 Oppsummering og avslutning av møtet / Yhteenveto ja kokouksen päättäminen

Møteleder gjennomgikk sakene kommisjonen har behandlet, samt konklusjonene og vedtakene i de ulike sakene. Disse omtales ikke nærmere her da det mest vesentlige, herunder vedtakene, er blitt nedskrevet under sakene.

Tolkene og deltakerne ble takket for vel gjennomført møte.

Kokouksen puheenjohtaja kävi läpi komission käsittelemät asiat, niistä tehdyt johtopäätökset ja annetut päätökset. Näitä ei käsitellä tässä tarkemmin, koska olennaisin, kuten päätökset, on kirjattu pöytäkirjaan asian käsittelyn yhteydessä.

Osanottajia ja tulkkeja kiitettiin hyvin toteutuneesta kokouksesta.

Morten Floor

Hannu Linjakumpu

Johan Ingvald Hætta

Anne Ollila

Berit Marie Eira

Kirsi Huhtamäki

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 16 pages before this page

Dokumentet inneholder 16 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 16 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 16 sider før denne side

Detta dokument innehåller 16 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende